

ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2567

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ATMOSPHERE OF CHANGES IN URBAN SOCIETY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts Visual Arts
Academic Year 2024
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง
โดย นายธีรพัฒน์ จันทรมงคล
สาขาวิชา ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

คณะกรรมการ ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะกรรมการ ประติมากรรมและ
(ศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ) ภาพพิมพ์
พิจารณาเห็นชอบโดย
..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ปรีชา เกาทอง)
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์)
..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ วิริยญา จิราธิกิตติ์)
..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ปริญา ตันตีสุข)

660120031 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2

คำสำคัญ : การเปลี่ยนแปลง, สังคมเมือง, สัจธรรม, ความกลมกลืน, ความสงบสุข

นาย อีรพัฒน์ จันทร์มงคล: ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรมของชีวิตที่จะเกิดขึ้นกับทุกสรรพสิ่ง ในช่วงชีวิตของเรา หากมองย้อนกลับไป จะเห็นได้ถึงความเปลี่ยนแปลงของหลายๆ สิ่งที่เราได้เกี่ยวข้อง เป็นความจริงที่เกิดขึ้นมาตลอด ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มนุษย์ที่ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง จะเกิดการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสถานการณ์ต่างๆ ทำให้มีมุมมองที่หลากหลาย และเข้าใจในความเป็นไปของสิ่งเหล่านั้นมากขึ้น นำไปสู่หลักการใช้ชีวิตที่เป็นปกติสุขของตนเองในวิถีสังคมเมือง จนเข้าถึงแก่นแท้ของความเปลี่ยนแปลงในทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ได้อย่างมีสติ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ มีการศึกษาข้อมูลเนื้อหา จากพื้นที่จริงเพื่อ เรียนรู้สัมผัสความรู้สึกบรรยากาศ ในสังคมเมืองหลวงกรุงเทพมหานครที่กำลังเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยแสดงออกเป็นผลงานจิตรกรรม 2 มิติ มีการใช้เทคนิคสีอะคริลิกที่มีลักษณะเนื้อสีที่บางเบาๆ ระบายให้เกิดเป็นรูปทรงของสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมตึกบ้านเรือนต่างๆ เพื่อสร้างบรรยากาศในผลงานที่มีความกลมกลืน สู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการแสดงออกถึงความรู้สึกสงบสุขของสังคมเมืองในปัจจุบัน

ผลงานวิทยานิพนธ์ “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” มีจุดประสงค์ เพื่อถ่ายทอดภาพบรรยากาศของสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ยังสามารถสังเกตเห็นถึงการอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุขในยุคปัจจุบัน ผ่านรูปทรงสถาปัตยกรรมตึกบ้านเรือนต่างๆ ที่อยู่รวมกันในสังคมเมืองหลวง เป็นสิ่งที่ใช้สะท้อน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสัจธรรมที่ซ่อนอยู่ในความเปลี่ยนแปลงตามวิถีของสังคมแต่ยุคแต่ละสมัย หากตระหนักถึงในสัจธรรมข้อนี้ได้จะทำให้มนุษย์นั้นสามารถอยู่อาศัยในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข

660120031 : Major Visual Arts

Keyword : Transformation, Urban Society, Impermanence, Harmony, Tranquility

MR. Theeraphat JANTHARAMONGKHON : Atmosphere of Changes in Urban Society Thesis advisor : Assistant Professor Ruthairat Kumsrichan, Ph.D.

Change is a fundamental truth of life that inevitably occurs to all things. When reflecting on our own lives, we can clearly observe the transformations of many aspects that we have been involved with. This continuous evolution, from the past to the present, is an undeniable reality. Individuals who recognize the importance of change are able to learn from and better understand various circumstances. This awareness cultivates broader perspectives and deeper comprehension of the world around them, leading to a more peaceful way of living within the urban society. Ultimately, it allows one to mindfully grasp the essence of change in all things that exist.

This thesis project was developed through research and direct observation within Bangkok, the capital city currently undergoing rapid transformation. The emotional atmosphere of urban life was explored and expressed through two dimensional paintings. Using a technique of gradually layering diluted acrylic paint, architectural forms such as buildings and houses were softly rendered to create a harmonious ambiance within the artwork. The final goal is to convey a sense of tranquility amidst the ever changing nature of urban society.

This thesis "Atmosphere of Changes in Urban Society" aims to portray the atmosphere of an evolving urban society, which has undergone changes from the past but still reflects the coexistence of people in the present era. Through architectural forms and various residential structures in Luang city, the work captures elements that symbolize these transformations. It highlights the social values embedded within these changes, illustrating that despite differences across eras, if society remains mindful of these values, humanity can continue to live happily within a constantly changing society.

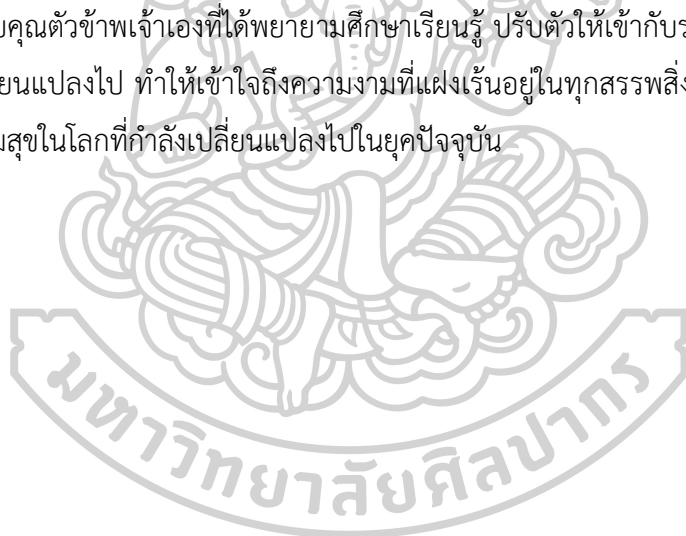
กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้ากราบขอบคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องที่คอยสนับสนุนทุนการศึกษามาตลอด ในช่วงที่กำลังเรียนรู้อยู่ในระบบการศึกษาและคอยส่งกำลังใจเป็นแรงผลักดันให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาที่สำคัญในการดำเนินชีวิตมาตลอดจวบจนปัจจุบัน

ข้าพเจ้าขอกราบขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฤทัยรัตน์ คำศรีจันทร์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะไทย ตลอดจนคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่าน ที่ได้แนะนำสั่งสอน และมอบความรู้ให้ข้าพเจ้ารวมทั้งเป็นแบบอย่างในการทำงานที่ดี เพื่อนำไปใช้ทั้งในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

ขอบคุณผู้ที่แต่งหนังสือ ตำราและเพจเว็บไซต์ต่างๆ ที่ได้มอบข้อมูลความรู้ให้ข้าพเจ้า ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการสร้างสรรค์ และอ้างอิงในผลงานวิทยานิพนธ์ “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอบคุณตัวข้าพเจ้าเองที่ได้พยายามศึกษาเรียนรู้ ปรับตัวให้เข้ากับระบบการศึกษา และสภาพสังคมที่ได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เข้าใจถึงความงามที่แฝงเร้นอยู่ในทุกสรรพสิ่ง ซึ่งนำไปสู่การดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน

ธีรพัฒน์ จันทร์มงคล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมติฐานของการศึกษา.....	2
ขอบเขตการศึกษา	2
ขั้นตอนการสร้างสรรค.....	3
วิธีการศึกษา.....	3
แหล่งข้อมูล.....	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน	3
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน	4
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	4
อิทธิพลจากบรรยากาศในชนบท	4
อิทธิพลจากสถาปัตยกรรม	6
อิทธิพลจากพุทธศาสนสถาน (วัด).....	9
อิทธิพลจากความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง	12
อิทธิพลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปกรรม	13

บทที่ 3 กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	18
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	18
อุปกรณ์การสร้างสรรค์.....	20
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	21
ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล.....	21
ขั้นตอนการสร้างแบบภาพร่าง	22
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน	22
บทที่ 4 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	25
ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	25
ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์.....	25
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	26
ปัญหาและวิธีการแก้ไข	28
บทที่ 5 สรุป.....	32
ข้อเสนอแนะ	32
รายการอ้างอิง	33
ประวัติผู้เขียน	34

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพบรรยากาศในชนบทบ้านเกิด	5
ภาพที่ 2 ภาพบรรยากาศในชนบทบ้านเกิด	6
ภาพที่ 3 สถาปัตยกรรมริมแม่น้ำเจ้าพระยา.....	7
ภาพที่ 4 สถาปัตยกรรมบ้านเรือนริมคลอง	7
ภาพที่ 5 สถาปัตยกรรมในเมืองกรุงเทพฯ.....	8
ภาพที่ 6 สถาปัตยกรรมสถานีรถไฟฟ้า BTS สยาม	8
ภาพที่ 7 วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร	10
ภาพที่ 8 วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร	10
ภาพที่ 9 วัดเทพธิดาราม วรวิหาร.....	11
ภาพที่ 10 วัดกัลยาณมิตร ราชวรมหาวิหาร.....	11
ภาพที่ 11 ภาพผลงาน“จังหวะของแสงบนสถาปัตยกรรม” ของ ปรีชา เกาทอง.....	14
ภาพที่ 12 ภาพผลงาน“ทิวทัศน์ในความสงบของจิต 2” ของ นพพันธ์ ทันทนารี	15
ภาพที่ 13 ภาพผลงานของ คอร์เนลิส ฮุค.....	17
ภาพที่ 14 อุปกรณ์การสร้างสรรค้วิทยานิพนธ์.....	20
ภาพที่ 15 อุปกรณ์การสร้างสรรค้วิทยานิพนธ์.....	21
ภาพที่ 16 การร่างแบบภาพร่างลงบนเฟรมด้วยดินสอ.....	23
ภาพที่ 17 ค่อยๆลงสีรูปทรงต่างๆในผลงาน.....	23
ภาพที่ 18 ภาพการลงสีบรรยากาศโดยรวมทั้งหมด	24
ภาพที่ 19 เก็บรายละเอียดสีประตูกับเงาบนพื้น	24
ภาพที่ 20 ภาพผลงานก่อนวิถยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	26
ภาพที่ 21 ภาพผลงานก่อนวิถยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	26

ภาพที่ 22 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	29
ภาพที่ 23 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	30
ภาพที่ 24 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	30
ภาพที่ 25 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	31

บทที่ 1

บทนำ

ตั้งแต่สมัยอดีตจนปัจจุบันวิถีชีวิตมนุษย์ มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหลายครั้ง ช่วงแรกเป็นการรับวัฒนธรรม ความเชื่อภายนอกและหลังจากนั้นก็เริ่มมีเทคโนโลยีที่เข้ามาบีบบทบาทความสำคัญมากขึ้น เพื่อใช้ตอบสนองทั้งความจำเป็นและความต้องการให้มนุษย์ให้มีความสะดวกสบายยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ได้มีเพียงการสร้างเพิ่มอย่างเดียว การรื้อทิ้ง หายไปก็คือสิ่งเดียวกันและเกิดขึ้นเป็นปกติควบคู่กันไป ทำให้ปัจจุบันมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ สิ่งที่ยังเหลืออยู่ และสิ่งที่หายไปเหลือเพียงประวัติศาสตร์ให้ศึกษา ภาพเหล่านี้สังเกตได้ชัดเจนหากได้อาศัยในเมืองที่ประวัติความเป็นมา ตั้งแต่อดีตและมีการพัฒนาตลอดเรื่อยมา ความเจริญที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงนั้นไม่ได้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ ทำให้ชนบทที่ห่างไกลจึงยังมีวิถีชีวิตความคล้ายคลึงกับอดีตอยู่บ้าง

แถบชนบทคือพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญ ไม่ค่อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมือนในเมือง ที่สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นสถาปัตยกรรมตึกสูงใหญ่มีความแข็งแรงสวยงาม และเทคโนโลยีนั้นช่วยตอบสนองความต้องการสามารถค้นหาแหล่งความรู้ที่ใช้ในศึกษาได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์นั้นให้สะดวกสบาย แต่สภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตในชนบทล้วนดูกลมกลืนเข้ากันเต็มไปด้วยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น แม่น้ำลำคลอง ต้นไม้ สวนการเกษตร เป็นต้น บ้านเรือนขนาดจะไม่ได้ใหญ่ส่วนมากจะมีแค่ชั้นเดียวไม่เกินสองชั้น วิถีชีวิตของชนบทเกือบทุกพื้นที่เป็นการทำสวนเกษตร พืชผัก ผลไม้ ผู้อาศัยมีความธรรมดา เรียบง่าย ไม่หรูหรา การสัญจรสะดวกสบายไม่จำเป็นต้องรีบร้อน ทั้งในเมืองและชนบทความเจริญที่ไม่เท่ากันส่งผลกระทบต่อให้เกิดความแตกต่างทางสังคมความงามและข้อดีจึงไม่เหมือนกัน

วิถีชีวิตความรู้สึคนึกคิดและค่านิยมความเข้าใจของมนุษย์ในพื้นที่ที่แตกต่าง ความไม่คุ้นชินกับพื้นที่ได้กลายเป็นสิ่งขวางกั้นมุมมอง และกลายเป็นการกำหนดให้สิ่งที่แตกต่างจากที่เคยรู้สึกและสังเกตเห็นนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ดีไม่งามทั้งที่ความจริงแล้วความแตกต่างที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงย่อมมีเหตุผลของตัวเองและความดีงามนั้นมีอยู่ในทุกๆ สิ่งอาจน้อยนิดชัดเจนต่างกันไปตามปกติ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงเป็นสัจธรรมที่เกิดขึ้นกับทุกสิ่งไม่ว่าจะเป็น มนุษย์ สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ อาจสังเกตจากรอบตัวใกล้ตัว เช่น สิ่งแวดล้อม ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต ทุกสิ่งเหล่านี้ล้วนมีการ

เปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภาพสภาพแวดล้อมบรรยากาศในชนบทบ้านเรือน วิถีชีวิตดูธรรมดาเรียบง่าย ถนนรถสัญจรไม่ติดขัด ซึ่งแตกต่างกับในเมืองที่มีวิถีชีวิตที่มีความรวดเร็ว ดีกอล์ฟาร์ท เม็นท์คอนกรีตที่สูงดูทันสมัย มีสิ่งอำนวยความสะดวก ตรงข้ามกันกับในชนบท ความแตกต่างนี้ทำให้ต่างฝ่ายเกิดภาพจำและความรู้สึกที่อีกฟากฟากนั้นมีแต่ขัดแย้งไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนที่ผ่านมา เกิดเป็นการยึดติดคิดว่าทุกที่สิ่งเกิดต้องเป็นแบบนี้แบบนี้ พอไม่เป็นตามภาพที่ต้องการก็ก่อเกิดความทุกข์ขึ้นเอง ทั้งที่หากสังเกตให้ถี่ถ้วนจะเห็นว่าความสุขไม่ได้เกิดจากสิ่งต่างๆ ภายนอกกว่าเป็นอย่างไร หรือที่ไหน แต่เกิดจากความรู้สึกภายในสถานที่ที่มีต่อที่นั่นว่าพอใจสบายใจหรือไม่

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ข้าพเจ้าต้องการถ่ายทอดจิตกรรมภาพบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของสังคมเมือง ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความงามที่ให้เห็นสัมผัส เมื่อได้เข้าไปเรียนรู้และการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมืองด้วยเทคนิคจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

สมมติฐานของการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมหัวข้อ “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” มุ่งหวังการถ่ายทอดภาพความงดงามของสังคมเมือง ที่อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผ่านเทคนิคกระบวนการใช้เนื้อสีที่มีลักษณะบางเบา เพื่อทำให้เกิดภาพบรรยากาศของความสุขสงบและเกิดการตระหนักรู้ถึงสัจธรรมของการเปลี่ยนแปลง ที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของโลก หากเรามองเห็นความดีงาม ความสุขที่มีได้ในทุกที่ จะนำพาเราไปสู่ความปกติสุขในการดำเนินชีวิตได้

ขอบเขตการศึกษา

-ด้านเนื้อหา เนื้อหาแสดงถึงภาพบรรยากาศในสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างสงบกลมกลืน

-ด้านรูปแบบ ภาพจิตรกรรม 2 มิติ

-ด้านเทคนิค ใช้เทคนิคเขียนน้ำสือะคริลิคบนผืนผ้าใบ

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

- การเก็บข้อมูลภาพถ่าย
- วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างสรรค์ภาพร่าง
- นำเสนอภาพร่าง แนวความคิด เนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- สร้างสรรค์ผลงานจากภาพร่างให้สมบูรณ์

วิธีการศึกษา

- เก็บข้อมูล และถ่ายภาพจากสถานที่จริง
- นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเก็บข้อมูลนำมาวิเคราะห์ เพื่อสร้างแบบภาพร่างและเสนอแนวความคิด
- เตรียมอุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงาน
- สร้างสรรค์ผลงานจากแบบภาพร่าง
- นำเสนอผลงานแก่อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการเพื่อรับคำแนะนำไปพัฒนาผลงาน

แหล่งข้อมูล

- วัดสวนสวรรค์, วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร, วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร, วัดเทพธิดาราม วรวิหาร, วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร, และพื้นที่โดยรอบกรุงเทพมหานคร
- จากหนังสือและอินเทอร์เน็ต

อุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน

- อุปกรณ์ในการศึกษาข้อมูล ได้แก่ โทรศัพท์มือถือ สมุดแบบร่างภาพ ดินสอ ยางลบ
- อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์แบบภาพร่าง ได้แก่ กระดาษร่างภาพ ดินสอ สีน้ำ
- อุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานจริง ได้แก่ เฟรม ผ้าใบ สีรองพื้น แปรงทาสี พู่กัน สีอะคริลิก
- อุปกรณ์ในการจัดนิทรรศการ

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน

ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” ข้าพเจ้าได้ศึกษาข้อมูลจากการลงสำรวจพื้นที่จริง เพื่อซึมซับและเรียนรู้สภาพแวดล้อม วิถีชีวิต ที่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาตามยุคสมัยซึ่งมีทั้งการเกิดขึ้นใหม่ของนวัตกรรมเทคโนโลยีต่างๆ สถาปัตยกรรมที่ทันสมัย อยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนกับสิ่งที่ยังเหลืออยู่มาแต่อดีต อาทิเช่น วัด โบราณสถาน สถาปัตยกรรม บ้านเรือน ต่างๆ ในสังคมเมืองปัจจุบัน

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นปกติในชีวิต ภาพบ้านเมืองที่ได้เปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าได้เข้าใจว่า วิถีชีวิตของมนุษย์เองก็เปลี่ยนแปลงไปตลอดเช่นเดียวกับความเป็นเมือง เรื่องราวต่างๆที่เข้ามามีผลกระทบต่อชีวิต ก็คล้ายกับบ้านเมืองที่มีการสร้างแต่งเติมเพิ่มขึ้นมาตามยุคสมัยและความจำเป็น ซึ่งอาจมีทั้งด้านดีและไม่ดีเป็นปกติอย่ายึดติดกับบางสิ่งจนเกินไปจนอาจนำไปสู่ความทุกข์ ข้าพเจ้าจึงนำภาพเมืองที่เปลี่ยนแปลงแต่มีความงดงามซ่อนอยู่เสมอมาสร้างสรรค์ โดยใช้เทคนิคศิลปะครีเอทีฟสื่อสิ่งบางเบาๆ ระบายลงบนผ้าใบ เพื่อให้ภาพมีความเบลอ ไม่ชัดเจนจนทำให้เกิดความรู้สึกเสมือนว่าทั้งภาพมีบรรยากาศกลมกลืนกันทั้งหมด เป็นภาพที่แสดงความพล่ามวที่ดูไม่ออกว่าคือสิ่งใด จึงต้องเข้าไปสังเกตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เห็นถึงสิ่งที่ได้บันทึกไว้ว่าเป็นสิ่งใดเมื่อค่อยๆ เข้าไปสังเกตมากขึ้นก็จะเห็นถึงรายละเอียดต่างๆ คล้ายกับภาพทางความรู้สึกของการรับรู้ที่ข้าพเจ้าเห็นเมื่อเข้ามาใช้ชีวิตและศึกษาอยู่ภายในสังคมเมือง ทุกอย่างไว้ซึ่งความงามและความเป็นระเบียบ แต่เมื่อได้อยู่อาศัยและใช้ชีวิตจริง จึงทำให้เห็นถึงความงดงามต่างๆ จนเกิดความเบาสบาย ท่ามกลางสภาพสังคมเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงทุกชั่วขณะ

อิทธิพลจากบรรยากาศในชนบท

ชนบท (Rural) หมายถึง บริเวณที่อยู่นอกเขตเมือง เป็นเขตที่ผู้คนซึ่งอาศัยอยู่มีอาชีพทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายความหมายของคำว่าชนบทไว้ว่า หมายถึง “บ้านนอก” และคำว่า “บ้านนอก” หมายถึง เขตแดนที่พ้นจากตัวเมืองออกไป¹

¹ ณรงค์ เสียงประชา, สังคมวิทยาชนบทและเมือง (กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2523), 11.

สังคมชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตร ได้แก่ ปลูกข้าว พืชผัก ผลไม้ ฯลฯ หากติดริมหทะเลส่วนใหญ่จะจับปลา กุ้ง ปู ฯลฯ เป็นอาชีพหลัก ทั้งนี้อาจเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อม ชาวชนบทจะอยู่ใกล้ชิดสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่มีท้องทุ่ง ป่า เขา ลำคลอง แสงแดด อากาศบริสุทธิ์ ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความชำนาญกับธรรมชาติและอาชีพเกษตร การเดินทางสัญจรในพื้นที่ชนบทนั้นสะดวกไม่ค่อยได้มีการติดขัดเนื่องจากประชาชนอาชีพหลักเป็นการทำเกษตรเกือบทั้งหมด ซึ่งสวนกับบ้านก็ไม่ได้ห่างกันมากหรืออยู่ในพื้นที่เดียวกันจึงไม่มีความจำเป็นต้องเดินทางด้วยยานพาหนะ

ข้าพเจ้าที่มีรากเหง้าและเติบโตมาในพื้นที่ชนบทที่นี้ตั้งแต่เยาว์วัย จึงมีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมบรรยากาศต่างๆ ที่เรียบง่าย ธรรมดา ไม่วุ่นวาย เหล่านั้นเป็นเรื่องที่ทำให้รู้สึกที่พื้นที่นี้คือสถานที่ที่มีความสงบสุขเหมาะกับตนที่สุด แต่จริงๆ แล้วสิ่งนี้ได้กลายเป็นการยึดติดโดยไม่ทันรู้ตัว จนกระทั่งข้าพเจ้าได้มาอาศัยในเมืองหลวงจึงเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับพื้นที่ที่ไม่คุ้นเคยทำให้เกิดความทุกข์ ความรู้สึกนี้ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นการค้นหาคำสงบสุขที่แท้จริงในสังคมเมืองและส่งผลต่อรูปแบบการสร้างสรรค์จิตรกรรมของตน

ภาพที่ 1 ภาพบรรยากาศในชนบทบ้านเกิด
ที่มา : ชिरพัณณ์ จันทรมงคล

ภาพที่ 2 ภาพบรรยากาศในชนบทบ้านเกิด
ที่มา : อีร์พีณณ์ จันทรมงคล

อิทธิพลจากสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง งานก่อสร้างที่ตอบสนองทั้งทางกายภาพที่หมายถึงพื้นที่และที่ว่างหรือทางจิตวิญญาณที่หมายถึงมิติความงาม คติหรือความเชื่อ ภายใต้รูปแบบหรือสัญลักษณ์หรือเพื่อประโยชน์ทั้งสองด้านรวมกัน บางครั้งสถาปัตยกรรมอาจหมายถึงที่พักอาศัย (Shelter) เป็นรูปแบบการสื่อสารอย่างหนึ่งที่สะท้อนถึงความคิดของผู้สร้างสรรค์ และแรงบันดาลใจของมนุษย์ที่แฝงไปด้วยความเชื่อ และคุณค่าศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้นๆ ยังไม่ปรากฏว่ามีการสร้างสถาปัตยกรรมครั้งแรกเมื่อใด แต่พบว่าเหตุผลในการสร้างสถาปัตยกรรมในยุคแรกๆ นั้นเกิดจากต้องการที่อยู่อาศัยเป็นสถานที่ให้ความอบอุ่นแก่ตนและครอบครัว²

นอกจากนี้สถาปัตยกรรมยังเป็นตัวชี้วัดหนึ่ง que แสดงถึงประวัติความเป็นมาของมนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต คติความเชื่อทางศาสนาในรูปแบบต่างๆ แนวคิดการเมืองการปกครอง รสนิยมในช่วงเวลาขณะนั้นตลอดจนอิทธิพลอื่นๆ ที่ส่งผ่านเข้ามา

² วิโรจน์ ชีวาสุขถาวร, ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย : พัฒนาการ แนวความคิด และการคลี่คลายรูปแบบ (มหาสารคาม: หจก.อภิชาติการพิมพ์, 2562), 2.

ข้าพเจ้าเป็นบุคคลที่มีความสนใจในรูปทรงรูปแบบสถาปัตยกรรม และยิ่งหลังจากได้เรียนรู้ทำให้เห็นซึ่งคุณค่า แนวความคิด คติความหมายการสร้างที่มีทั้งเป็นสถานที่ไว้เพื่อความอบอุ่นแก่ตนกับครอบครัว หรือเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นมาของวิถีชีวิตของมนุษย์ในแต่ละยุค สิ่งเหล่านี้จึงได้ส่งอิทธิพลต่อรูปแบบ การแสดงออกในผลงานจิตรกรรมของวิทยานิพนธ์ชุดนี้

ภาพที่ 3 สถาปัตยกรรมริมแม่น้ำเจ้าพระยา
ที่มา : ธีรพัฒน์ จันทรมงคล

ภาพที่ 4 สถาปัตยกรรมบ้านเรือนริมคลอง

ที่มา : ธีรพัฒน์ จันทรมงคล

ภาพที่ 5 สถาปัตยกรรมในเมืองกรุงเทพฯ

ที่มา : ธีรพัฒน์ จันทรมงคล

ภาพที่ 6 สถาปัตยกรรมสถานีรถไฟฟ้า BTS สยาม

ที่มา : https://commons.m.wikimedia.org/wiki/File:BTS_Siam_2022.jpg ,

เข้าถึงเมื่อ : 22 มีนาคม 2568. เข้าถึงได้จาก :

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/24/BTS_Siam_2022.jpg

อิทธิพลจากพุทธศาสนสถาน (วัด)

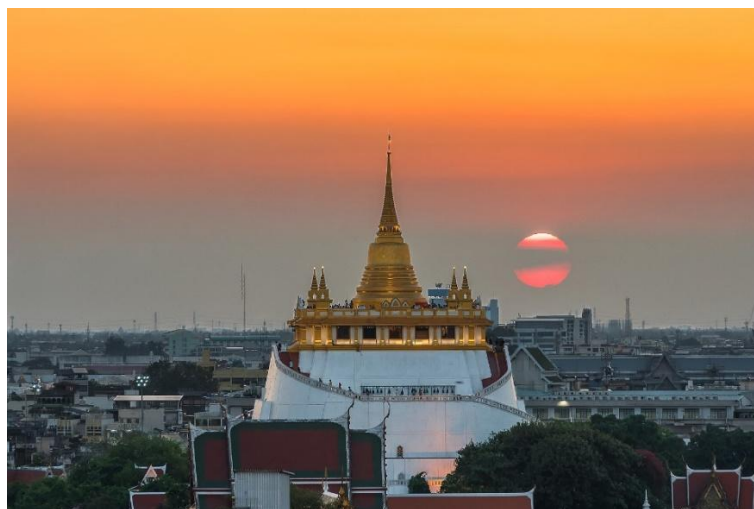
วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งปกติมีพระอุโบสถ พระวิหาร พระเจดีย์ รวมทั้งมีพระภิกษุสงฆ์อาศัย³"พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน" (2525)

สมัยพุทธกาลไม่มีการสร้าง วัด เนื่องจากอาจเกิดความยึดติดในทรัพย์ทางโลกจนอาจจะมีผลกระทบต่อเป้าหมายการบวชที่มุ่งให้บรรลุ ตามแนววิถีปฏิบัติของพระพุทธศาสนาเสนาสนะที่จะอยู่อาศัยนั้นกำหนดไว้ คือ “รุกขมุลเสนาสนะ” หมายถึงการอยู่รอบโคนต้นไม้ แล้วจาริกไปเรื่อยๆ ในเวลาต่อมาพระพุทธเจ้าและเหล่าสาวกได้ออกเผยแผ่พระศาสนาจนปรากฏผู้เลื่อมใสศรัทธาพากันมาบวชเป็นพระภิกษุมากมาย โดยเฉพาะพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งนครราชคฤห์ ทรงถวาย “เวฬุวัน” เป็นที่ประทับขอพระพุทธรองค์และเหล่าพุทธสาวก เวฬุวันาราม จึงถือเป็นวัดแรกแห่งพระพุทธศาสนา หรืออาจเรียกเป็น สำนักสงฆ์ เพราะมีเพียงอาคารที่พักเท่านั้น⁴

ข้าพเจ้าเห็นว่าวัดเป็นพุทธศาสนสถานที่อยู่ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยเดิมไว้ได้เกือบทั้งหมด อาจมีการผูกพัน บูรณะ ซ่อมแซม จนเหลือเป็นบางส่วน ภาพเหล่าทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกคล้ายกับวิถีชีวิตของมนุษย์ที่ต้องเติบโต และพบกับความเปลี่ยนแปลงไปเพียงใดแต่ความเป็นพื้นถิ่นดั้งเดิม รากเหง้าของมนุษย์เหล่านั้นก็ยังคงฝังรากลึกของภายในจิตใจไม่เปลี่ยนแปลง ความคิดนี้ได้เกิดเป็นอิทธิพลส่งผลต่อรูปแบบในการสร้างสรรค์จิตรกรรม

³ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, 2525), 747.

⁴ สมคิด จิระทัศน์กุล, วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537), 11-12.

ภาพที่ 7 วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

ที่มา : <https://www.dhammathai.org/watthai/dbview.php?No=27> ,

เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2568. เข้าถึงได้จาก :

<https://www.dhammathai.org/watthai/data/imagedb/27-1.jpg>.

ภาพที่ 8 วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร

ที่มา :

<https://www.facebook.com/969temple/posts/pfbid031xu8OagYtuv1nN6YvRLSS7xirNU>

[WyDew91a2jWhxSvt9XMrzkA35LeuSmKv6uzJzl](https://www.facebook.com/969temple/posts/pfbid031xu8OagYtuv1nN6YvRLSS7xirNU) , เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2568.

เข้าถึงได้จาก :

<https://www.facebook.com/100069511914663/photos/928266719500383/>.

ภาพที่ 9 วัดเทพธิดาราม วรวิหาร

ที่มา : <https://www.dhammathai.org/watthai/dbview.php?No=91> ,

เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2568.

เข้าถึงได้จาก : https://www.dhammathai.org/watthai/data/imag_edb/91-1.jpg.

ภาพที่ 10 วัดกัลยาณมิตร ราชวรมหาวิหาร

ที่มา : <https://salehere.co.th/articles/wat-kalyanamitr> ,

เข้าถึงเมื่อ 22 มีนาคม 2568.

เข้าถึงได้จาก : <https://img.salehere.co.th/p/1200x0/2022/11/10/uyskhg42q6em.jpg>.

อิทธิพลจากความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง

เมือง หมายถึง พื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น มีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเดิมเพื่อความสะดวกสบาย ที่อยู่อาศัยส่วนมากอยู่ในตึก อาคาร ที่จัดระเบียบอย่างเรียบร้อย ประกอบด้วยเครื่องสาธารณูปโภคในการดำรงชีวิต เช่น ประปา ไฟฟ้า และถนน เป็นต้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรม การค้าขาย การบริการ กิจกรรมที่จะบริการประชากรเมือง เช่น ตลาด ศูนย์การค้า โรงเรียน สถานบริการของรัฐระดับต่างๆ โรงพยาบาล และศูนย์วัฒนธรรม เมืองจะมีระบบการบริหารและการปกครองเป็นของตนเองประกอบด้วยองค์กรทางสังคมต่างๆ⁵

ในอดีตประเทศไทยเป็นพื้นที่ที่ทำอาชีพการเกษตรเป็นหลัก แล้วต่อมามีการแลกเปลี่ยนค้าขายกับทางจีนส่งผลให้ไทยได้รับอิทธิพลด้านศิลปวัฒนธรรมของจีนผ่านการค้าขาย การเปลี่ยนแปลงที่ช่วยให้สังคมเมืองไทยพัฒนา ด้านค่านิยม ความเชื่อ และเทคโนโลยีมากขึ้นกว่าสมัยก่อนคือในสมัยรัตนโกสินทร์ประมาณปลายรัชการที่3-4 เอเชียได้รับอิทธิพลตะวันตก การที่ชาวตะวันตกได้เข้ามามีอำนาจในฝั่งเอเชีย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนในแถบนี้เป็นอันมาก ได้แก่ อิทธิพลของตะวันตกทำให้เศรษฐกิจของเอเชียเปลี่ยนแปลงไป การผลิตเพิ่มมากขึ้น อุตสาหกรรมขยายอย่างรวดเร็วและใช้เทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาช่วย นอกจากนี้ยังทำให้การปกครองมีระเบียบแบบแผนดีขึ้น บ้านเมืองเจริญขึ้น เช่น การสร้างถนน ทางรถไฟ โรงพยาบาล ฯลฯ⁶ จนกระทั่งปัจจุบันจะสังเกตได้ว่าสังคมมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน เช่น นวัตกรรม เทคโนโลยีทันสมัย (ได้แก่ เครื่องก่อสร้าง รถไฟฟ้า เป็นต้น) การสื่อสาร สังคมเศรษฐกิจ และวิถีชีวิตในสังคมเมือง

ภาพของสังคมเมืองในปัจจุบัน ทำให้ข้าพเจ้าได้ตระหนักว่าไม่มีสิ่งใดที่เหมือนเดิมไปตลอด ทุกสิ่งอย่างล้วนต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมที่ค่อยๆ พัฒนาไป ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตมนุษย์ สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ สักวันก็จะเปลี่ยนแปลง หรืออาจจะค่อยๆ เลือนหายไปตามกาลเวลาและอายุขัยซึ่งคือเรื่องปกติธรรมดาของทุกสรรพสิ่ง การตระหนักนี้ได้ส่งอิทธิพลต่อแนวความคิดและการแสดงออกในงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า

⁵ บุญนาค ติวกุล, **เมืองและสิ่งแวดล้อม** (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546), 9-12.

⁶ อุดม เขยกิจวงศ์, **เอเชียกับอิทธิพลตะวันตก** (กรุงเทพฯ: อักษรวิทยา, 2518), 1-2.

อิทธิพลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปกรรม

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์หัวข้อ “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” ข้าพเจ้าได้ศึกษาลักษณะของผลงานศิลปกรรมของศิลปินที่เป็นบุคคลประเทศไทยและต่างประเทศ ที่ให้อิทธิพลกับการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้าในด้านรูปแบบและเทคนิควิธีการบางอย่าง เพื่อนำมาปรับใช้ต่อยอดให้เกิดความลงตัวบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้มากที่สุด มีผลงานของศิลปินดังนี้

ปรีชา เกาทอง เกิดวันที่ 27 เมษายน พ.ศ.2491 จังหวัดพระนคร(จังหวัดในอดีต) ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร มีรูปแบบผลงานหลากหลาย อาทิ เช่น จิตรกรรม(Painting), งานจัดวาง(Instoration), งานโมเดลสถาปัตยกรรม(Model), เป็นต้น โดยผลงานที่นำมาศึกษามีลักษณะเป็นภาพจิตรกรรม 2 มิติบนผ้าใบ เทคนิคสีอะคริลิก ศิลปินมีความเชื่อในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ที่ทุกสิ่งล้วนมีเหตุและผลที่สัมพันธ์กันตลอดเวลา เมื่อมีสิ่งหนึ่งเกิดย่อมมีอีกสิ่งที่ดับ มีขาวย่อมมีดำ มีสว่างย่อมมีมืด ปรัชญาการในธรรมชาติจะเกิดขึ้นได้ต้องมีสาเหตุ และผลก็จะปรากฏตามมา ปรากฏการณ์ต่างๆในธรรมชาติล้วนเกิดต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ ลักษณะเนื้อหาของผลงานจะใช้รูปทรงของแสงบนเนื้อที่ของเงาที่ปรากฏบนพื้นที่สถาปัตยกรรมไทยเป็นปัจจัยหลักในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม เพื่อแสดงออกซึ่งความสงบนิ่ง สมานธิ ความศรัทธา ซึ่งแฝงเร้นไว้ด้วยคุณค่าเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

จากการศึกษาผลงานจิตรกรรมของศิลปินได้สังเกตเห็นถึงจุดร่วมของผลงานของศิลปินกับของข้าพเจ้า ได้แก่ 1.การใช้สถาปัตยกรรมเป็นพื้นที่ย่อยทอดแสดงเนื้อหาสาระสำคัญ 2.การที่สามารถมองเห็นถึงสัจธรรมของชีวิตจากการศึกษาธรรมชาติที่ปรากฏให้เห็น ข้าพเจ้าจึงได้นำลักษณะเหล่านี้มาปรับใช้ในผลงานจิตรกรรมเพื่อเพิ่มความน่าสนใจในผลงาน ได้แก่ รูปทรง รูปร่าง บรรยากาศพื้นที่สถาปัตยกรรมภายในวัดที่แสดงออกซึ่งความเป็นนามธรรมสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของข้าพเจ้าที่อยู่ท่ามกลางสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การเข้าใจซึ่งสัจธรรมของการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของชีวิตมนุษย์

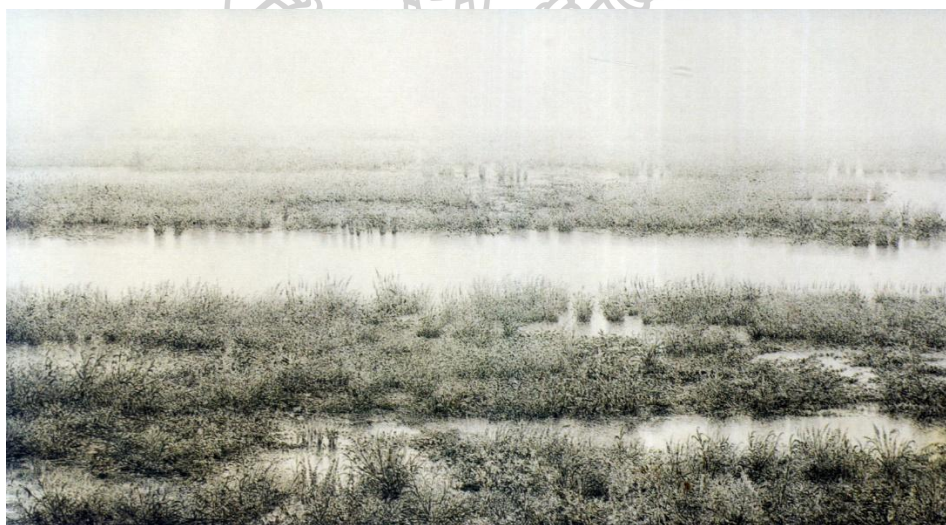
ภาพที่ 11 ภาพผลงาน“เงาของแสงบนสถาปัตยกรรม” ของ ปรีชา เกาทอง
ที่มา : <https://monwic.com/th/art/shadows-light-monochrome/> ,
เข้าถึงเมื่อ : 23 มีนาคม 2568.

เข้าถึงได้จาก : https://monwic.com/wp-content/uploads/2019/06/Shadows_-_Light-Monochrome-1536x1232-optimized.jpg.

นพนนท์ ทันนารี เกิดวันที่ 31 มกราคม พ.ศ.2531 จังหวัดเชียงราย ปัจจุบันเป็นศิลปินอิสระ ผลงานที่นำมาศึกษามีลักษณะเป็นภาพจิตรกรรม 2 มิติ เทคนิคหมึกจีนบนกระดาษ ศิลปินมีประสบการณ์ที่จิตใจเกิดการสับสนขาดสมาธิเนื่องจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมมากระทบจิตใจทำให้เกิดความคิดมากมายวนเวียนในจิตใจ นำมาซึ่งความทุกข์อันเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องพบเจอเป็นเรื่องปกติธรรมดา ศิลปินจึงเริ่มการศึกษาและฝึกฝนการปฏิบัติธรรม เพื่อให้จิตใจสงบ เกิดเป็นสติ สมาธิ และปัญญา ให้สอดคล้องไปกับศิลปะซึ่งเป็นสิ่งที่ศิลปินถนัด โดยใช้เวลาวาดเส้นจากทิวทัศน์เป็นสื่อทางความรู้สึก เพราะเป็นสิ่งที่แสดงออกได้อย่างตรงใจและบริสุทธิ์ปรากฏอยู่ในเส้นได้ชัดเจน ดังนั้นการวาดเส้นสร้างสรรค์จึงเหมือนเป็นเสมือนการฝึกฝนพิจารณาจิตใจของศิลปินควบคู่กันไป

การที่ศิลปินสามารถฝึกฝนจิตใจควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์นำไปสู่ความสงบสุขในจิตใจ ได้เป็นแรงบรรดาลใจด้านกระบวนการศึกษาข้อมูลคติวิเคราะห์นำไปสู่เทคนิควิธีการสร้างสรรค์ ผลงาน

จิตรกรรมของข้าพเจ้ามีลักษณะการใช้เนื้อสีที่บางเบาค่อยๆระบายทับกันไปเรื่อยๆจนเกิดเป็นลักษณะรูปร่างรูปทรงที่ต้องการ การระบายสีลักษณะนี้หากไม่ระมัดระวังจะทำให้เกิดน้ำหนักเข้มหรืออ่อนของสีที่มากเกินไป ส่งผลต่อบรรยากาศโดยรวมในตัวภาพ ทำให้อารมณ์ความรู้สึกของผลงานที่ต้องการถ่ายทอดออกมาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ เทคนิควิธีการลักษณะนี้ของข้าพเจ้าเป็นเหมือนการฝึกจิตใจ สมาธิ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ไปพร้อมกัน เริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาข้อมูลพื้นที่ เพื่อเรียนรู้ทำความเข้าใจความเป็นมาของสิ่งที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจนนำไปสู่การแสดงออกมาผ่านเทคนิควิธีการที่มีความสอดคล้องกัน ทำให้สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดเอาไว้ กระบวนการต่างๆในการสร้างสรรค์ล้วนเป็นการฝึกฝนตัวเองทั้งสิ้น สิ่งเหล่านี้มีคุณค่าและความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมนี้จึงเป็นการฝึกฝนทั้งกายและจิตใจของข้าพเจ้าให้มีความตระหนักรู้ในสังขาร และเข้าใจถึงเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงทำให้ข้าพเจ้าสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุขในสังคมเมืองยุคปัจจุบัน

ภาพที่ 12 ภาพผลงาน”ทิวทัศน์ในความสงบของจิต 2” ของ นพนนท์ ทัศนารี

ที่มา : <http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis46->

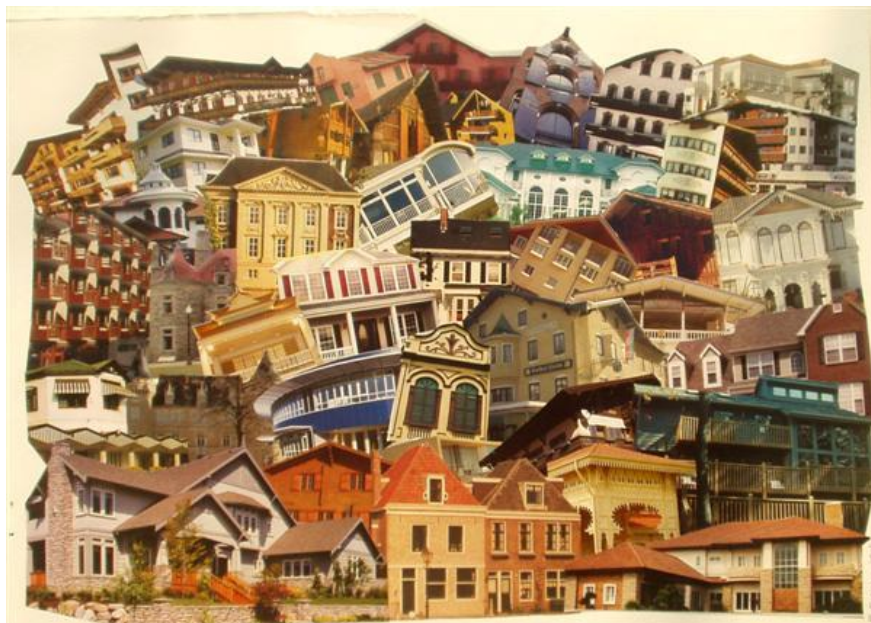
[57/ARTperson/2556_Noppanan%20Thannaree.html](http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis46-57/ARTperson/2556_Noppanan%20Thannaree.html) , เข้าถึงเมื่อ 23 มีนาคม พ.ศ.2568.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis46->

[57/ARTperson/images/thumbs/2556_Noppanan%20Thannaree/4.JPG](http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis46-57/ARTperson/images/thumbs/2556_Noppanan%20Thannaree/4.JPG).

คอร์เนลิส ฮุค (Cornelis Hoek) เกิดปี พ.ศ.2480 ที่ประเทศเนเธอร์แลนด์ และย้ายมาอาศัยในประเทศไทย จังหวัดเชียงราย พ.ศ.2544 ลักษณะผลงานที่ศึกษาใช้เทคนิคศิลปะคอลลาจ (Collage Art) ศิลปินตั้งแต่เยาว์วัยมีความตั้งใจใฝ่ฝันที่อยากจะสร้างบ้าน ได้วาดภาพลงในกระดาษ ตัดและพับแล้วนำมาต่อกันให้กลายเป็นเมืองหรือหมู่บ้านในจินตนาการ หลังจากประกอบอาชีพต่างๆมาเป็นเวลานาน ความตั้งใจในตอนวัยเยาว์ได้หวนกลับมา ศิลปินได้ตัดรูปบ้านเรือนต่างๆจากนิตยสารและจัดวางภาพต่างๆ โดยเทคนิคการปะติดปะต่อลงในกระดาษจนกลายเป็นผลงานที่มีเอกลักษณ์ ภาพสถาปัตยกรรมและบ้านเรือนต่างๆ ที่นำมาใช้สร้างสรรค์มีความสมัยใหม่และสมัยเก่าสีสนัก์แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเอกลักษณ์ เชื้อชาติ ศาสนา ที่มีความหลากหลายและแตกต่าง แต่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน

การสร้างสรรค์ผลงานข้าพเจ้าได้รับแรงบันดาลใจจากการที่สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองที่แตกต่างจากอดีต นำไปสู่การเข้าใจในสังขรณ์ของการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาของทุกสรรพสิ่ง ภาพที่ข้าพเจ้าเห็นคือสถาปัตยกรรมบ้านเรือนที่มีที่มีความแตกต่างซึ่งเกิดจากยุคสมัยที่ได้เคลื่อนที่หมุนไปตามกาลเวลาอยู่ตลอด ได้แก่ สถาปัตยกรรมตึก อพาร์ทเมนท์ สมัยใหม่ต่างๆ รถไฟฟ้า วัด บ้านเรือนที่มีความแตกต่างกัน แต่สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งผลงานของศิลปินก็มีจุดมุ่งหมายสาระสำคัญที่ต้องการถ่ายทอดคล้ายกับผลงานของข้าพเจ้า เทคนิคที่ศิลปินใช้ในการสร้างสรรค์คือการตัดภาพสถาปัตยกรรมบ้านเรือนในนิตยสารซ้อนกันขึ้นไปเรื่อยๆจนเกิดเป็นภาพการอยู่ร่วมกัน เทคนิคนี้ข้าพเจ้าได้หยิบยืมมาใช้แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนจากการตัดกระดาษปะติดปะต่อมาเป็นการเขียนภาพสถาปัตยกรรมบ้านเรือนซ้อนกันด้วยการระบายสีอะคริลิกแทน

ภาพที่ 13 ภาพผลงานของ คอร์เนลิส ฮุก

ที่มา :

https://ifunnel.io/page/C_o_l_l_a_g_e__A_r_t__%E0%B8%A8%E0%B8%B4_%E0%B8%A5_%E0%B8%9B_%E0%B8%B0_%E0%B8%95%E0%B8%B4_%E0%B8%94_%E0%B8%9B_%E0%B8%B0_%E0%B8%95%E0%B9%88_%E0%B8%AD

เข้าถึงเมื่อ : 24 มีนาคม พ.ศ. 2568

เข้าถึงได้จาก : <https://ifunnel.io/image/view/5440996302127104>.

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าเกิดจากการ สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมบ้านเมืองที่ได้มีการสร้างและนำนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามา เพื่อตอบสนองความความสะดวกสบายให้กับวิถีชีวิต การเปลี่ยนแปลงไม่ได้แสดงให้เห็นแค่การพัฒนาเพิ่มเติมเท่านั้นแต่ยังมีสิ่งที่อยู่คู่กันเหมือนเหรียญอีกด้านคือการชำรุดผุพังและเสื่อมสลายหายไป ในสังคมเมืองที่มีการพัฒนาจะสามารถเห็นภาพความแตกต่างเหล่านี้ที่ซึ่งอยู่ร่วมกันได้ชัดเจนและเป็นเรื่องปกติ

ภาพการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมเมืองได้ทำให้ข้าพเจ้าได้ตระหนักว่าไม่มีสิ่งใดที่เป็นเหมือนเดิมไปได้ตลอด วิถีชีวิตมนุษย์ก็ไม่ต่างกันหากไม่ปรับตัวหรือเรียนรู้ให้เข้ากับสังคมสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดจะส่งผลให้ตัวตนของเราแตกต่างไม่ทันโลกนำไปสู่การเกิดความทุกข์ในการดำเนินชีวิต และไม่สามารถอยู่ร่วมกันกับพื้นที่นั้นได้อย่างสงบสุข เรื่องราวดังกล่าวได้กลายเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการทางจิตกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกด้วยภาพบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ประสบการณ์ เป็นคำที่ใช้เรียกการรับรู้ที่เกิดขึ้นแก่เราเมื่อสัมผัสหรือปะทะกับโลกภายนอก โดยจะสั่งสมไว้ตามประสิทธิภาพของอวัยวะรับสัมผัสแต่ละคน ซึ่งจะสัมพันธ์กับความตั้งใจของเราหรือความสนใจของเราด้วย หลังจากที่เรารับรู้มีประสบการณ์แล้วจะสามารถจำแนกแยกแยะสิ่งที่รับรู้ได้ และเก็บสะสมไว้ในสมองเป็นความรู้ได้⁷

จากประสบการณ์ที่ได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตจริงในสังคมเมืองหลงนำไปสู่ความเข้าใจซึ่งความงามของความเปลี่ยนแปลงที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของชีวิต ความรู้สึกต่างๆที่เกิดจากประสบการณ์จากภายนอกสู่ภายใน เป็นความรู้สึกทางสุนทรีย์ภาพที่เห็นถึงคุณค่าความงาม ทำให้มุมมองที่มีนั้นกว้างและหลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้ตัวเรานั้นสามารถอยู่กันอย่างปกติสุขภายในสังคมเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

⁷ อารี สุทธิพันธุ์, ประสบการณ์สุนทรีย์ (กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน, 2533), 35.

จากการศึกษาค้นคว้า ทดลอง รูปแบบและเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ ที่สามารถตอบสนองต่อกระบวนการถ่ายทอดความรู้สึกในผลงานจิตรกรรม ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่แสดงภาพสังคมเมืองที่อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยใช้ทัศนธาตุต่างๆ ประกอบเข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองแสดงออกทางความรู้สึก ได้แก่ รูปทรง ที่ว่าง บรรยากาศของสี น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา และมิติ นำไปสู่การสังเคราะห์ในการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

รูปทรง (Form) สิ่งที่มีมองเห็นได้ในทัศนศิลป์ รูปทรงให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส เป็นความสุขทางตา พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับรูปทรงตัวเอง และเป็นสัญลักษณ์ให้แก่อารมณ์ความรู้สึก รูปทรงกับเนื้อหาจริงไม่อาจแยกจากกันได้⁸

รูปทรงต่างๆที่นำมาประกอบกันในผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้า คือรูปทรงสถาปัตยกรรม บ้านเรือนที่อยู่ในสังคมเมืองกรุงเทพมหานคร ได้แก่ วัด ตึกบ้านเรือน รถไฟฟ้า โดยรูปทรงสถาปัตยกรรมต่างๆในผลงานเกิดจากการใช้ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก แสงเงา และที่ว่าง ผ่านเทคนิคการใช้สีที่มีความบางเบา แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดภาพภายในจิตใจของข้าพเจ้าที่อยู่อาศัยได้อย่างปกติสุข ท่ามกลางสังคมเมืองที่มีความเปลี่ยนแปลงในยุคสมัยปัจจุบันได้

ที่ว่าง (Space) เป็นทัศนธาตุที่มีมองไม่เห็น จะปรากฏก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมากำหนดรูปร่างที่ว่างจึงเปรียบเสมือนสนามหรือเวทีที่ทัศนธาตุอื่นๆจะลงไปแสดงหรือปรากฏตัวในบทบาทของรูปทรง และทัศนศิลป์แต่ละประเภทจะใช้ที่ว่างต่างกันไป⁹

ภายในผลงานข้าพเจ้าที่ว่างเป็นส่วนช่วยในการสร้างความรู้สึก ตำแหน่งรูปทรงสถาปัตยกรรมวัด ตึกและบ้านเรือนต่างๆ จะเกิดบริเวณให้ที่ว่างได้ทำงานเพื่อให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหว เบาสบาย และสงบ ที่ว่างจึงมีความสำคัญกับภาพในการสร้างพลังด้วย พลังการเคลื่อนไหวของที่ว่างมักเกิดตามการเคลื่อนไหวของสายตา ไหลไปตาม เส้น สี หรือน้ำหนัก จังหวะความเคลื่อนไหวของสายตา ประกอบกับรูปทรง และที่ว่างนี้เป็นส่วนช่วยในการสร้างอารมณ์สุนทรีย์ภาพแก่ผู้ชม

⁸ ชลูด นิยมเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ** (กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553),30.

⁹ ชลูด นิยมเสมอ, **องค์ประกอบของศิลปะ** (กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553),88.

บรรยากาศของสี (Atmospheric Colour) ข้าพเจ้าต้องการที่จะแสดงออกถึงความรู้สึกที่เบาสบายและสงบสุข บรรยากาศจึงมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นตัวกำหนดความรู้สึกโดยรวมทั้งหมด สีที่ใช้เป็นสีโทนเย็น ได้แก่ สีฟ้าอ่อนๆซึ่งเป็นสีบรรยากาศโดยรวมทำให้สีของสถาปัตยกรรมวัด บ้านเรือนภายในภาพมีความรู้สึกที่ดูสงบนิ่ง ผ่อนคลายและเย็นสบายแทรกอยู่ด้วย และได้มีการลดความชัดเจนของภาพลงให้ดูจาง บางเบา ไม่ชัดเจน เพื่อต้องการขับเน้นอารมณ์ความรู้สึกที่ภาพสังคมเมืองอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนเป็นสุขออกมาให้ได้ตามที่ต้องการมากที่สุด

น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา (Tone) ภายในผลงานของข้าพเจ้าได้มีการกำหนดแสงและเงาให้มีความใกล้เคียงความเป็นจริงที่ได้สังเกตเห็นจากการสำรวจพื้นที่ แต่แสงและเงาจะไม่ได้ชัดเจนมากเนื่องจากบรรยากาศโดยรวมของผลงานมีความเบาบาง ไม่ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพบรรยากาศในสังคมเมืองที่อาศัยอยู่ร่วมกันท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันได้อย่างปกติสุข นอกจากนี้ อาจมีการกำหนดแสงเงาขึ้นมาใหม่ในจุดที่มีความหมายหรือมีความสำคัญต่อผลงาน

มิติ (Dimension) ผลงานจิตรกรรมข้าพเจ้าได้ใช้การกำหนดรูปทรงสถาปัตยกรรมวัด บ้านเรือนต่างๆซ้อนกันเข้าไปเรื่อยๆ โดยถ้ายิ่งเข้าไปข้างในลึกเท่าไรขนาดสถาปัตยกรรมบ้านเรือนก็จะมีขนาด รายละเอียด และความคมชัดที่น้อยลงไปเรื่อยๆ เป็นการเขียนตามหลักทัศนวิद्याแบบจิตรกรรมตะวันตก เพื่อให้เกิดความสมจริงตามความรู้สึกที่ได้รับจากการไปศึกษาข้อมูลในสถานที่จริง

อุปกรณ์การสร้างสรรค์

ภาพที่ 14 อุปกรณ์การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

ภาพที่ 15 อุปกรณ์การสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เช่น อุปกรณ์วาดเขียน, สมุดร่างภาพ, โทรศัพท์มือถือ
2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ได้แก่ เฟรมผ้าใบ, สีรองพื้น, สีอะคริลิก, ไม้บรรทัด, ดินสอร่างภาพ

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนการศึกษาข้อมูล

สำรวจพื้นที่และถ่ายภาพบรรยากาศสถานที่จริง เพื่อศึกษาลักษณะการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมเมืองในกรุงเทพมหานคร โดยเน้นสำรวจพื้นที่เก็บข้อมูลภายในบริเวณวัดและชุมชน โดยรอบ ว่ามีความแตกต่างหรือลักษณะส่งผลต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างไร เพื่อค้นหาทำความเข้าใจและสัมผัสความรู้สึกจากภาพบรรยากาศสังคมเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากหนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาข้อมูลในส่วนที่ไม่สามารถเข้าถึงได้ด้วยการลงสำรวจ ได้แก่ ภาพถ่ายในมุมมองที่ไม่สามารถเข้าถ่ายได้ หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาทำการวิเคราะห์หามุมมองที่เข้ากับแนวความคิดที่ตั้งเป้าหมายไว้

ขั้นตอนการสร้างแบบภาพร่าง

เริ่มจากการนำภาพสภาพแวดล้อม สถาปัตยกรรมสถานที่ที่ได้จากการสำรวจพื้นที่ มากำหนดองค์ประกอบด้วยลายเส้นสี ให้เกิดเป็นโครงสร้างโดยรวม แล้วจึงนำมาเลือกสรรในสิ่งที่มี ความเหมาะสม ทั้งทางด้านรูปทรง เนื้อหา และความสัมพันธ์มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อได้โครงสร้าง และองค์ประกอบที่เหมาะสมใกล้เคียงกับเนื้อหาแนวความคิด จึงกำหนดสีภาพบรรยากาศโดยรวม

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน

หลังจากได้แบบภาพร่างที่จัดองค์ประกอบและโครงสร้างโดยรวมที่แน่นอนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างสรรค์เป็นผลงานจริง โดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

-การเตรียมพื้น ใช้สีอะคริลิกพลาสติกทาลงพื้นผ้าใบหลายๆรอบเพื่อให้เกิดความหนาจะได้สะดวกต่อการขีดให้พื้นผ้าใบมีความเรียบเหมาะสมแก่การร่างภาพและลงสีบรรยากาศ

-การร่างภาพ นำแบบภาพร่างที่เตรียมไว้มาขยายสัดส่วนแล้วร่างเส้นด้วยดินสอสีให้เห็นโครงสร้างโดยรวมทั้งหมด

-การลงสี ลงสีในแต่ละส่วนเพื่อให้รู้ตำแหน่งทั้งหมดของภาพ โดยการใช้สีบางๆ ค่อยๆลง

-การคัดนำหน้ากรุปทรง มีการลงสีนำหน้ากรุปทรงในส่วนที่มีความสำคัญเพื่อให้มีความชัดเจน

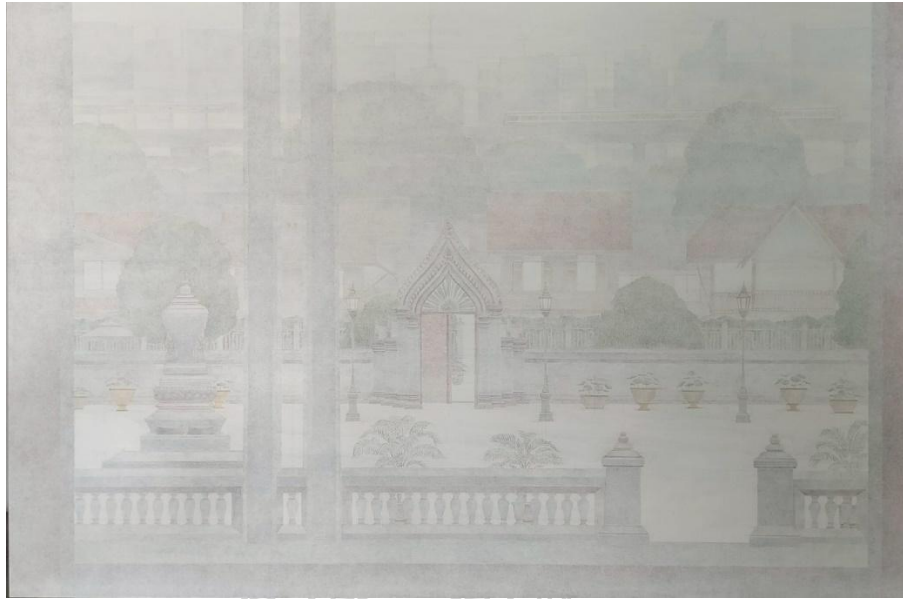
-เก็บรายละเอียดส่วนที่มีความสำคัญ ได้แก่ ชุ่มประตู่ ชุ่มเสมา เจดีย์

ภาพที่ 16 การร่างแบบภาพร่างลงบนเฟรมด้วยดินสอ

ภาพที่ 17 ค่อยๆลงสีรูปทรงต่างๆในผลงาน

ภาพที่ 18 ภาพการลงสีบรรยากาศโดยรวมทั้งหมด

ภาพที่ 19 เก็บรายละเอียดสีประตูกับเงาบนพื้น

บทที่ 4

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” เป็นผลงานที่ถ่ายทอดภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมืองหลวงในกรุงเทพมหานคร เพื่อสะท้อนให้เข้าใจซึ่งสังจจะธรรมของการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเรื่องปกติธรรมดาของชีวิต ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นการพัฒนาต่อยอดจากผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ที่ได้มีการศึกษา ค้นคว้า ทดลอง พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในเชิงเทคนิคและแนวความคิด เพื่อให้ตรงจุดมุ่งหมายที่ต้องการถ่ายทอดแสดงออก การสร้างสรรค์จึงแบ่งได้เป็น 2 ระยะ ดังนี้

ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ในระยะนี้ยังอยู่ในช่วงการศึกษา ทดลอง พัฒนาและปรับปรุงแก้ไข ทั้งด้านเทคนิควิธีการ และแนวความคิด ลักษณะผลงานในช่วงนี้นำเสนอเรื่องราวของการอยู่ร่วมกันในสังคมเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยในปัจจุบัน โดยใช้สถาปัตยกรรมวัดตึก บ้านเรือนมาจัดสรรใหม่ เพื่อต้องการแสดงออกซึ่งความงามและดูสงบสุขที่แฝงเร้นในภาพของการอยู่ร่วมกันของทั้ง 2 สถานที่ ได้แก่ วัด และบ้านเรือน โดยองค์ประกอบในผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์จะเป็นการศึกษาจากสถานที่จริงและได้มีการปรับเปลี่ยนเคลื่อนย้ายตำแหน่งวัตถุตามความรู้สึกจินตนาการแล้วจึงประกอบขึ้นมาบนพื้นที่ใหม่

ปัญหาในการสร้างสรรค์ผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานในระยะนี้มีจำนวน 2 ชิ้น ปัญหาที่พบในการสร้างสรรค์ผลงานคือพลังในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก เนื่องจากผลงานชุดนี้ให้ความสำคัญกับลักษณะพื้นที่และการจัดวาง ทำให้มองข้ามเป้าหมายสำคัญอย่างการแสดงถึงอารมณ์ภาพบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนและสงบสุข เทคนิคที่ใช้สร้างสรรค์ทำให้ลักษณะรูปทรงสถาปัตยกรรมวัด ตึกและบ้านเรือนต่างๆในพื้นที่มีการใช้เนื้อสีที่เยอะทำให้ภาพที่แสดงออกมีความชัดเจนดูโดดเด่นหลายส่วน ส่งผลให้บรรยากาศภายในผลงานขาดความกลมกลืนไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ภาพที่ 20 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 21 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์เป็นการสร้างสรรค์พัฒนาต่อเนื่องจากระยะก่อนวิทยานิพนธ์ โดยมีการปรับการจัดวางองค์ประกอบ และพัฒนาการแสดงออกให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาต่างๆจากระยะก่อนวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ด้านเทคนิคที่มีการปรับปรุงให้มีตอบโจทย์กับวัตถุประสงค์ที่ดี

มากขึ้นด้วยการใช้เทคนิคที่มีการใช้เนื้อสีที่มีความบางเบาในการสร้างรูปทรงต่างๆ เพื่อให้มีความกลมกลืนกันระหว่างบรรยากาศและรูปทรงสถาปัตยกรรมบ้านเรือนต่างๆที่มากขึ้น ผลงานในระยะนี้มีการสรุปความคิดได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คือเนื้อหาที่แสดงถึงภาพบรรยากาศความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมเมืองปัจจุบัน ที่ก่อให้เกิดการตระหนักรู้ในสัจจะธรรมของการเปลี่ยนแปลงนำไปสู่การอยู่อาศัยร่วมกันในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นปกติสุข ผลงานวิทยานิพนธ์ที่สร้างสรรค์มีทั้งหมด 4 ชิ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

เป็นผลงานที่ได้จากการศึกษาข้อมูลสำรวจพื้นที่วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร และบริเวณโดยรอบ ทำให้สังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม คือภาพบรรยากาศเมืองที่เป็นตึกสูง ล้อมรอบวัด และมีรถไฟฟ้าที่เดินทางเชื่อมต่อแต่ละสถานที่ แสดงให้เห็นถึงความเจริญทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงไปของยุคสมัยทำให้มนุษย์ใช้ชีวิตได้อย่างสะดวกสบายในปัจจุบัน โดยองค์ประกอบผลงานชิ้นนี้ได้กำหนดโดยอ้างอิงจากพื้นที่จริงแต่มีการขยับเคลื่อนที่บางส่วนเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ ดูเป็นธรรมชาติและสามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมาได้ตามที่ต้องการ

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

เป็นผลงานที่ได้จากการศึกษาข้อมูลสำรวจพื้นที่วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร และบริเวณชุมชนรอบๆวัด พื้นที่บ้านเรือนแถวนี้มีความแตกต่างกันจากทั้งลักษณะการใช้วัสดุและรูปแบบที่สร้าง ทำให้สามารถรับรู้ความเปลี่ยนแปลงได้จากลักษณะสถาปัตยกรรมบ้านเรือนที่มีความแตกต่างกันซึ่งมีวัดเป็นศูนย์กลาง มุมมองการจัดวางองค์ประกอบผลงานชิ้นนี้มีความต่างกับผลงานชิ้นอื่นเนื่องจากเริ่มต้นการมองผ่านสถาปัตยกรรมบ้านเรือนแล้วเคลื่อนไปยังวัดสระเกศที่มีตึกต่างๆ เป็นพื้นหลัง แสดงให้เห็นภาพวัดซึ่งเป็นสถานที่สะท้อนภายในจิตใจให้เห็นถึงตัวเราที่อยู่คู่กับความเปลี่ยนแปลงภายในสังคมเมืองหลวงยุคปัจจุบัน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

เป็นผลงานที่ได้จากการศึกษาข้อมูลสำรวจพื้นที่วัดเทพธิดาราม วรวิหาร และบริเวณโดยรอบของวัด พื้นที่หน้าวัดนั้นมีการก่อสร้างสถานีรถไฟฟ้าเกิดขึ้นซึ่งได้มีการใช้เครื่องมือทุ่นแรงในการช่วยก่อสร้าง ได้แก่ รถเครน แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางด้านนวัตกรรมเทคโนโลยีที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง

ในการช่วยเหลือการก่อสร้างให้มีความง่ายและสะดวกสบายยิ่งขึ้น ภายในผลงานได้มีการเน้นไปที่เครื่องมือทุ่นแรงหรือรถเครนเพื่อให้เห็นถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีนวัตกรรมก่อสร้างเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะ รูปแบบการสร้างสถาปัตยกรรมภายในปัจจุบันให้มีความใหญ่โตและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

เป็นผลงานที่ได้จากการศึกษาข้อมูลสำรวจพื้นที่วัดกัลยาณมิตร วรมหาวิหาร และบริเวณโดยรอบของวัด ภายในวัดได้มีการซ่อมบูรณะอุโบสถเมื่อได้เห็นดังนั้นทำให้ได้เข้าใจว่าการเปลี่ยนแปลงไม่ได้มีเพียงการสร้างเพิ่ม การชำรุดทรุดโทรมก็เป็นส่วนหนึ่งของสัจธรรมที่จะต้องเกิดขึ้นในผลงานชิ้นนี้จึงมีการเน้นไปที่เจดีย์ทองที่มีพื้นหลังเป็นการซ่อมแซมบูรณะอุโบสถ เพื่อแสดงให้เห็นความชำรุดทรุดโทรมเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นกับทุกสรรพสิ่งและเป็นส่วนหนึ่งของความเปลี่ยนแปลงที่ต้องเกิดขึ้นในชีวิต

ปัญหาและวิธีการแก้ไข

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานต่อเนื่องจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ โดยผลงานได้มีการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากสถานที่จริงเพื่อนำไปพัฒนาแก้ไขให้ผลงานมีความสมบูรณ์ตรงตามจุดประสงค์แนวคิดและอารมณ์ความรู้สึกที่ตั้งเป้าไว้ได้มากที่สุด ซึ่งในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ได้เกิดปัญหาต่างๆจึงได้มีการสรุปปัญหาและวิธีการแก้ไขได้ดังนี้

ปัญหาเรื่องการซ้กก้นของฟอร์ม ได้แก่ ต้นไม้ ในการสร้างสรรค์ผลงานต้นไม้เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ผลงานมีชีวิตชีวาดูร่มรื่นเย็นสบาย แต่ในวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 และ 2 มีการใช้ลักษณะฟอร์มต้นไม้ที่ซ้กก้นมากทำให้ต้นไม้ขาดความหลากหลายไม่มีชีวิตชีวาและไม่เป็นธรรมชาติ การแก้ไขจึงได้มีการศึกษารูปแบบลักษณะฟอร์มต้นไม้จากสถานที่จริงมากขึ้นเพื่อให้เกิดความหลากหลายของต้นไม้ทำให้ดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น

ปัญหาเส้นร่างระนาบตึกที่เป็นพื้นหลัง ในการสร้างสรรค์ผลงานได้มีการใช้เส้นดินสอสีร่างภาพก่อนที่จะลงสีในจุดต่างๆปัญหาได้เกิดขึ้นเนื่องจากการทิ้งเส้นร่างของเงาตึกที่เป็นระยะพื้นหลังไว้ทำให้พื้นหลังมีเส้นที่รุนแรงรบกวนกับส่วนอื่นในผลงานที่มีความสำคัญกว่า การแก้ไขจึงได้มีการลบ

เส้นร่างที่เป็นขอบออกเพื่อลดความชัดเจนและรุนแรงลงเพื่อให้ส่วนที่มีความสำคัญส่วนอื่นไม่ถูกรบกวนเหมือนตอนช่วงก่อนแก้ไข

ปัญหาความต่างพื้นดินกับท้องฟ้า ในการสร้างสรรค์ผลงานได้มีการกำหนดพื้นที่วางเอาไว้ซึ่งได้แก่ พื้นดินกับท้องฟ้า แต่เกิดปัญหาตรงที่ลักษณะของทั้งสองพื้นที่นั้นมีความคล้ายกัน ในการแก้ไขนั้นได้มีการเพิ่มเงาสะท้อนบนพื้นดินซึ่งเกิดจากการที่แสงตกกระทบกับวัตถุหรือรูปทรงต่างๆแล้วเกิดเป็นภาพที่อยู่บนพื้นขึ้นมา เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างกันระหว่างท้องฟ้าที่ไม่เกิดเงาและพื้นดินที่เกิดเงาได้

ปัญหาเรื่องการแสดงจุดเด่นสาระสำคัญภายในผลงานจิตรกรรม ในการสร้างสรรค์ผลงานได้มีการกำหนดจุดมุ่งที่การแสดงภาพบรรยากาศภาพความกลมกลืนกันของสังคมเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ผ่านการใช้เทคนิคสีที่มีความเบาบางค่อยๆระบายลง ปัญหาได้เกิดขึ้นเนื่องจากการที่มีการสร้างสรรค์ที่มุ่งทำให้ผลงานดูมีความกลมกลืนกันมากเกินไปทำให้ไม่สามารถแสดงสาระสำคัญที่ต้องการถ่ายทอดได้ชัดเจน การแก้ไขจึงได้มีการเน้นสีในส่วนที่เป็นจุดสำคัญให้เกิดความชัดเจนขึ้นมากกว่าในส่วนอื่น เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นสาระสำคัญที่ต้องการถ่ายทอดผ่านผลงาน

ภาพที่ 22 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 23 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 24 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ภาพที่ 25 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

บทที่ 5

สรุป

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าในหัวข้อเรื่อง “ภาพบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงในสังคมเมือง” (Atmosphere of Changes in Urban Society) เป็นผลงานที่สร้างสรรค์เพื่อนำเสนอภาพบรรยากาศของสังคมเมืองที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ก็ยังเห็นได้ถึงภาพการอยู่อาศัยร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและปกติสุขเหมือนในอดีต ภาพเหล่านี้ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงสังคมแห่งชีวิตที่ทุกสรรพสิ่งจะต้องเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆตามกาลเวลาและยุคสมัย การเข้าใจความเป็นมาและเหตุผลของความเปลี่ยนแปลง ทำให้สามารถปล่อยวางเรื่องที่ยึดติด อดุจริตใจเราซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความทุกข์ลงได้ ส่งผลให้มุมมองที่มีต่อสังคมเมืองในปัจจุบันมีความกว้างและหลากหลายมากขึ้น นำไปสู่การเข้าใจซึ่งความปกติธรรมดาของชีวิตมนุษย์ทุกคนที่ต้องประสบพบเจอกับการเปลี่ยนแปลงกันอยู่ตลอดเวลา

ข้าพเจ้าจึงได้ถ่ายทอดแสดงออกเป็นผลงานจิตรกรรม 2 มิติ ที่แสดงภาพบรรยากาศของสังคมเมืองหลวงที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่สามารถสังเกตเห็นถึงการอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นปกติสุข โดยบรรยากาศจะมีความบางเบาดูเป็นหนึ่งเดียวกัน ของสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างต่างๆ บ้านเรือนยุคสมัยปัจจุบันที่มีความทันสมัยอยู่ร่วมกับสิ่งก่อสร้างที่มีมาแต่อดีตหรือมีความแตกต่างกันของยุคสมัย โดยใช้เทคนิคสีอะคริลิกที่มีลักษณะเป็นเนื้อสีที่บางเบาในการระบายสร้างรูปทรงต่างๆ เพื่อให้ภาพสถาปัตยกรรมสิ่งก่อสร้างที่ทันสมัยกับบ้านเรือนต่างๆที่อยู่ร่วมกันในสังคมเมืองยุคปัจจุบันมีความกลมกลืนและรู้สึกถึงความสงบสุข

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ทำให้ข้าพเจ้ามีความเข้าใจในความคิดความรู้สึกของตนเองที่ชัดเจนมากขึ้น เข้าใจถึงกระบวนการสร้างสรรค์ที่เป็นไปอย่างมีขั้นตอน ทำให้สามารถวิเคราะห์และมองเห็นพัฒนาการต่างๆ ตลอดจนการแก้ปัญหาในผลงาน เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาสามารถแสดงออกตามแนวคิด กระบวนการสร้างสรรค์ และสื่ออารมณ์ ความรู้สึกได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดเอาไว้มากที่สุด ข้าพเจ้าหวังว่าการค้นคว้าและสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจ นำไปประยุกต์กับผู้ต้องการเรียนรู้ไม่มากนักน้อย

รายการอ้างอิง

- Eakienolimited. (2565). Siam BTS station in 2022 In.
- Edito, S. H. (2565). วัดกัลยาณมิตร ราชวรมหาวิหาร. In.
- Hoek, C. งานคอลลาจภาพบ้านที่ตัดมาจากหนังสือและนิตยสารต่างๆ *Cornelis Hoek* [Collage Art].
<https://ifunnel.io/image/view/5440996302127104>
- ชลุต นิ่มเสมอ. (2533). องค์ประกอบของศิลปะ. อมรินทร์.
- ชลุต นิ่มเสมอ. (2553). องค์ประกอบของศิลปะ. อมรินทร์.
- ณรงค์ เสียงประชา. (2523). สังคมวิทยาชนบทและเมือง. กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ทันนารี, น. (2556). ทิวทัศน์ในความสงบของจิต 2 [Painting].
http://www.thapra.lib.su.ac.th/ArtThesis46-57/ARTperson/images/thumbs/2556_Noppanan%20Thannaree/4.JPG
- ธรรมะไทย. วัดเทพธิดาราม วรวิหาร กรุงเทพมหานคร. In.
- ธรรมะไทย. วัดสะแกศ ราชวรมหาวิหาร กรุงเทพมหานคร In.
- บุญนาถ ติวกุล. (2546). เมืองและสิ่งแวดล้อม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชา เกาทอง. (2518). จังหวะของแสงบนสถาปัตยกรรม [painting]. <https://monwic.com/wp-content/uploads/2019/06/Shadows--Light-Monochrome-1536x1232-optimized.jpg>
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. In. (2525).
- วิโรจน์ ชีวาสุขถาวร. (2562). ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย : พัฒนาการ แนวความคิด และการคลี่คลายรูปแบบ. หจก.อภิชาติการพิมพ์.
- ศาลาพระราชศรัทธา. (2567). วัดปทุมวนาราม ราชวรวิหาร. In.
- สมคิด จิระทัศน์กุล. (2537). วัด : พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อารี สุทธิพันธุ์. (2533). ประสบการณ์สุนทรีย์. ต้นอ้อ.
- อุดม เขยกีวงศ์. (2518). เอเชียกับอิทธิพลตะวันตก. อักษรวิทยา.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ธีรพัฒน์ จันทรมงคล
วุฒิการศึกษา	2566 ปริญญาโทบัณฑิต คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ สาขาศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผลงานตีพิมพ์	2564 ศิลปะบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ ภาควิชาทัศนศิลป์ สาขาศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
	2564 ร่วมแสดงผลงานในโครงการศิลปะนานาชาติสงขลา เชื่อมโยง จากรุ่นสู่รุ่น Art New Gan (กรุงเทพมหานครฯ และ ภาคกลาง) ในหัวข้อ Regenerate - Normol condition (ฟื้นฟู - สูสภาวะปกติ)

